

23.1.2025

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Valtioneuvoston linnan asemakaavan muutoksesta

HEL 2020-011646 T 10 03 03

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan asemakaavoituspalvelu on pyytänyt Helsingin kaupunginmuseolta lausunnon Valtioneuvoston linnan asemakaavan muutoksesta. Asemakaavan muutosalue käsittää Helsingin Kruununhaan kaupunginosassa, Senaatintorin itälaidalla sijaitsevan Valtioneuvoston linnan hallintokorttelin sekä sen länsi- ja pohjoispuoliset katualueet Snellmaninkadulla ja Hallituskadulla. Itä- ja eteläpuolelta muutosalue rajautuu Ritarikadun ja Aleksanterinkadun ajoratoihin. Suunnittelualue sijaitsee suurimmaksi osaksi valtion omistamalla kiinteistöllä, jonka arkeologisesta kulttuuriperinnöstä vastaa Museovirasto. Helsingin kaupunginmuseo lausuu asiasta asemakaavan suunnittelualueeseen kuuluvien katualueiden arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Suunnittelualue sijaitsee kokonaisuudessaan muinaismuistolain (295/1963) rauhoittaman kiinteän muinaisjäännöksen Vironniemen Helsingin vanhan asemakaava-alueen (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000006099) alueella. Paikalla sijaitsee historiallisen ajan kaupunkiasutuksen jäännöksiä. Alueella on tällä hetkellä voimassa oleva asemakaava nro 8980.

Kaavamuutoksen tavoitteena on Valtioneuvoston linnan laajentaminen nykyaikaiselle hallinto- ja virastorakennukselle korttelin rakennuskokonaisuuden sisäpihalla. Tavoitteena on säästää alkuperäiset vanhat ulkokehän rakennukset rakennusteknisesti ja tilallisesti raskailta muutoksilta ja ottaa huomioon alueen historialliset arvot. Hallituskadun Snellmaninkadun ja Ritarikadun välinen osuus muutetaan jalankulun ja pyöräilyn kaduksi, jolla korttelin huoltoajo on sallittu. Piha-alueen nykyiset pintamateriaalit ja ladontamallit sekä Snellmaninkadun ja Hallituskadun historiallisesti arvokkaat katualueet ja rakenteet määrätään säilytettäväksi tai palautettaviksi mahdollisuuksien mukaan.

Kaupunkiympäristölautakunta esitti 7.11.2023 kaupunginhallitukselle aikaisemman asemakaavan muutoksen nro 12799 hyväksymistä. Valtuusto palautti päätöksellään 29.5.2024 kaavan nro 12799 uudelleen valmisteltavaksi siten, että alueen kiistattomat historialliset arvot huomioidaan merkittävästi paremmin. Palautuksen syy liittyi hallintokorttelin keskellä sijaitsevan painotalon purkamiseen ja uuden hallintoraken-

23.1.2025

nuksen suunnitelmiin. Kaavan 12799 valmistelun yhteydessä oli käyty 6.2.2023 muinaismuistolain 13. §:n mukainen neuvottelu ja kaavaratkaisuun on kirjattu määräys kiinteän muinaisjäännöksen riittävien arkeologisten tutkimusten toteuttamisen varmistamiseksi.

Suunnittelualueen historia

Suunnittelualueen seutua ryhdyttiin rakentamaan 1640-luvulla, jolloin Helsinki siirrettiin Vantaanjoen rannalta Koskelasta nykyisen kantakaupungin paikalle Vironniemelle. Tuolloinen kaupunkirakentaminen keskittyi Suurtorin ympäristöön, joka sijaitsi osin nykyisen Senaatintorin kohdalla. Vanhin säilynyt tarkka kartta Vironniemen Helsingistä on vuodelta 1696. Tätä edeltäviltä viideltä vuosikymmeneltä ei ole tarkkoja tietoja minkälaisia rakennuksia ja tonttimaita asemaakaavan suunnittelualueen kohdalla on ollut. Vuonna 1654 Helsinkiä tuhonnut tulipalo ylsi alueelle polttaen varhaisemman rakennuskannan. Viimeistään 1690-luvulla alueella on sijainnut useita taloja piharakennuksineen sekä kellotapuli. Ne paloivat Suuren Pohjan sodan aikaisessa Helsingin taistelussa 1713 kellotapulia ja nykyisen Valtioneuvoston linnan korttelin kaakkoiskulmassa sijainnutta kivitaloa lukuun ottamatta. Taistelun jälkeen Vironniemelle rakennettiin isovihana tunnetulla miehistyskaudella 1713–1721 venäläisten varikkolinnoitus, jonka sisäosien kohdalle asemaakaavan suunnittelualue sijoittuu. Sodan jälkeen alueelle rakennettiin uusia taloja mm. koulurakennus nykyisen Valtioneuvoston linnan pohjoissiiven ja osin Hallituskadun kohdalle. Tonttialueet ja rakennukset ovat ulottuneet myös nykyisten Snellmaninkadun, Hallituskadun, Ritari- kadun ja Aleksanterinkadun kohdille. Valtioneuvoston linnan rakentaminen aloitettiin 1818, jolloin korttelin varhaisempi rakennuskanta purettiin rakennustöiden laajentuessa.

Helsingin kaupunginmuseon kanta

Valtioneuvoston linnan korttelia ympäröivien katualueiden kohdalla on kirjallisten lähteiden perusteella sijainnut rakennuksia, tonttialueita ja kulkuväyliä jo 1640-luvulta lähtien. Katualueiden alla saattaa olla historiallisten rakenteiden jäännöksiä, esineistöä sekä kulttuurikerroksia, jotka ovat muinaismuistolain perusteella rauhoitettuja. Mikäli asemaakaavan muutosalueen katualueille suunnitellaan kaivutöitä tai niiden kohdalla sijaitseviin maan alaisiin kerroksiin kohdistuvia muita toimenpiteitä, kuten kairauksia, on asiasta pyydettävä hyvissä ajoin lausunto Helsingin kaupunginmuseolta.

Lisätiedot

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

23.1.2025

John Lagerstedt, tutkija, puhelin: 310 28328
john.lagerstedt(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Tiedoksi

Museovirasto